

**UCHWAŁA NR X/57/19
RADY MIEJSKIEJ W SURAŻU**

z dnia 27 listopada 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomani w Gminie Suraz na 2020 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 506 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277) w związku z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 852) Rada Miejska w Suraz uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „*Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suraz na 2020 rok*” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Suraza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Suraz

Przewodniczący Rady Miejskiej

Agnieszka Edyta Filipczuk-

Zamojda

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suraz na 2020 rok

Wprowadzenie

Podstawą prawną działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (t. j. Dz. U. z 2019r. poz.730 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą”. Art. 1 ust.1 ustawy stanowi, że: „Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych zakładów pracy.”

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządu gminy, która na mocy cytowanej ustawy uzyskała kompetencję do rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej.

Podstawą prawną w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019r. poz. 852 z późn.zm).

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii należy do zadań własnych gminy, realizowanych na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałaniu Narkomanii w Gminie Suraz, uchwalanego corocznie Uchwałą Rady Miejskiej w Surazie.

Rok 2020 będzie kolejnym rokiem realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Jest kontynuacją programów zainicjowanych w latach poprzednich, jak również wprowadzania nowych sposobów walki z problemem uzależnienia, nastawionych na przynoszenie pozytywnych efektów.

Nadrzędnym celem programu jest, jak co roku, tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do:

- 1) Rozpoznania specyfiki problemów alkoholowych, problemów narkomanii i innych uzależnień na terenie Gminy Suraz oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu,
- 2) Zmniejszania rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych, problemów narkomanii oraz przemocy w rodzinie,
- 3) Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
- 4) Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami,
- 5) Edukacja publiczna w zakresie:
 - a) Informowania o konsekwencjach nadużywania alkoholu, używania narkotyków,
 - b) Promocji zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji,
 - c) Promocji stylu życia wolnego od narkotyków,
 - d) Przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym.

Rada Miejska w Surazie dostrzegając poważne problemy i zagrożenia dla społeczności lokalnej wynikające z nadużywania alkoholu oraz spożywania alkoholu w niewłaściwych okolicznościach

przyjmuje niniejszy program jako wytyczną wiążącą władzę i podległe jednostki organizacyjne przy podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie i rozwiązywanie problemów alkoholowych na terenie Gminy Suraz.

Podstawą podejmowanych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Suraz na 2020 rok są:

- 1) Diagnoza problemów społecznych w mieście i gminie Suraz.
- 2) Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020.
- 3) Wnioski Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z realizacji Programu w roku 2019.
- 4) Wnioski, uwagi, propozycje zgłoszone przez osoby fizyczne i prawne, których działalność służy rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

1. Autorzy programu: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Surazu.
2. Koordynator programu: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Czas realizacji programu: 2020rok
4. Odbiorcy programu:
 - 1) w zakresie zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii: dzieci i młodzież, rodzice, nauczyciele, pozostali mieszkańcy Gminy Suraz,
 - 2) w zakresie pomocy specjalistycznej: osoby mające czynny kontakt z alkoholem i osoby współuzależnione.
5. Cele programu:
 - 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami na terenie miasta i gminy oraz zmniejszenie rozmiarów już istniejących,
 - 2) zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym,
 - 3) zwiększenie wiedzy młodzieży i dorosłych w zakresie nadużywania alkoholu i narkotyków,
 - 4) promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym,
 - 5) tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu,
 - 6) realizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi i o przeciwdziałaniu narkomanii.
6. Instytucje i organizacje pozarządowe – współrealizatorzy programu.
 - 1) Urząd Miejski w Surazu,
 - 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Surazu,
 - 3) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surazu,
 - 4) Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury w Surazu,
 - 5) Zespół Szkół i Placówek Oświatowo- Wychowawczych w Surazu,
 - 6) Policja,
 - 7) Służba Zdrowia,
 - 8) Kościoły i inne związki wyznaniowe prowadzące swoje statutowe działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii,
 - 9) Sąd Rejonowy w Białymstoku,
 - 10) Izba wytrzeźwień w Białymstoku,
 - 11) Stowarzyszenia, inne podmioty i organizacje pozarządowe, których działalność przyczynia się do rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy,
 - 12) Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Suraz.

Rozdział II

Zadania własne gminy

1. Wspieranie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, osób uzależnionych od narkotyków oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Uzależnienie od alkoholu i narkotyków jest chorobą społeczną, której konsekwencje dotyczą nie tylko osoby uzależnione, ale także członków ich rodzin i środowisk społecznych.

Na mocy artykułu 21 ust. 1 ustawy leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w placówkach leczenia odwykowego. Od takich osób nie pobiera się opłat za świadczenia w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu (art. 21 ust. 3 ustawy). Koszty związane z odbyciem terapii w placówce odwykowej pokrywa Narodowy Fundusz Zdrowia (za pacjentów ubezpieczonych) i Ministerstwo Zdrowia (za pacjentów nieubezpieczonych).

Podstawowym zadaniem samorządu terytorialnego jest zwiększanie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców gminy. Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność jakichkolwiek innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin. Zadaniem samorządu terytorialnego jest udzielenie takiego wsparcia, jakie pozwalałoby na realizację efektywnych programów terapeutycznych – zapewnienie możliwości leczenia w zakładzie odwykowym. Wspólną troską kierownictwa zakładu odwykowego i samorządu terytorialnego powinno być doprowadzenie do sytuacji, w której zakład będzie realizował kompleksowy, spójny, nowoczesny program terapeutyczny. Dla osób uzależnionych, którzy przebyli terapię w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego konieczne jest też umożliwienie odbywania programu terapii poszpitalnej.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych lecz dotyczą także członków ich rodzin. Członkowie najbliższego otoczenia osoby uzależnionej żyją w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określanych mianem współuzależnienia (cierpienie i chaos emocjonalny, zaburzenia psychosomatyczne włącznie z nerwicą, system iluzji i zaprzeczania, który przeszkadza w realnej ocenie problemów związanych z alkoholem, zachowywanie układu małżeńskiego, rodzinnego, który podtrzymuje picie alkoholika). Leczenie współuzależnienia wymaga odpowiedniego postępowania terapeutycznego poprzez realizację programów psychoterapii współuzależnienia.

Zadania programu:

- 1) Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i osób dotkniętych przemocą w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym – utworzenie, finansowanie i stała współpraca z Punktem Konsultacyjnym w Surżu, współpraca z Poradniami Leczenia Uzależnień w Białymstoku.
 - 2) Kierowanie i finansowanie specjalistycznych badań w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i rodzaju proponowanego leczenia.
 - 3) Wnioskowanie przez GKRPA do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego o wgląd w sytuację małoletnich dzieci w rodzinach alkoholików, a także powiadomienie prokuratury o występowaniu przemocy.
 - 4) Finansowanie kosztów dojazdu do Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień w celu podjęcia leczenia.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Kolejną ważną grupą doznającą szkód wynikających z uzależnienia są dzieci wychowujące

się w rodzinach z problemem alkoholowym, które ponoszą ogromne straty we wszystkich aspektach rozwoju. Rozwijają się u nich określone zaburzenia emocjonalne, często są ofiarami przemocy. Ponadto stanowią tzw. grupę ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych odgrywają placówki dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, takie jak świetlice oraz grupy socjoterapeutyczne. Ich zadaniem jest wspieranie rodziny przez objęcie dziecka działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi, udzielanie dzieciom specjalistycznej pomocy psychologicznej.

Gmina może zlecać w drodze umowy organizacjom społecznym, kościołom, związkom wyznaniowym, fundacjom, stowarzyszeniom, pracodawcom oraz osobom fizycznym i prawnym prowadzenie takich placówek oraz wspierać je w tym finansowo.

W ograniczanie zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem angażują się w coraz większym zakresie społeczności lokalne. Szczególną rolę w pomocy członkom rodzin z problemem alkoholowym odgrywa Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Kościół, Policja i szkoła.

Zadania programu :

- 1) Dofinansowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin alkoholowych lub gdzie występuje przemoc domowa połączonego z programem profilaktyczno – terapeutycznym i edukacyjnym.
- 2) Przeszkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (procedura „Niebieska Karta”) pracowników socjalnych, członków GKRPA, policji i innych osób działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- 3) Rozwijanie pracy Punktu Konsultacyjnego w Surażu.
- 4) Współpraca GKRPA z organami Policji, Miejsko- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Surażu, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Suraż, sądem, służbą zdrowia, szkołami w zakresie eliminowania zjawisk patologicznych w środowisku rodzinnym i udzielanie pomocy doraźnej.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz pozalekcyjnych programów opiekuńczo-wychowawczych.

Picie alkoholu przez młodych jest najczęstszym zachowaniem ryzykownym. Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie upośledza czynności poznawcze: koncentrację uwagi, zapamiętywanie, uczenie się, rozwój kontroli emocjonalnej. Prowadzi do podejmowania innych zachowań ryzykownych, groźnych dla stylu życia i zdrowia, zakłóca proces rozwojowy, może również powodować spowolnienie wzrostu i zaburzenia hormonalne.

Dużym problemem w pracy z młodymi ludźmi są ich własne przekonania normatywne dotyczące alkoholu, bagatelizowanie strat, przyswajanie pozytywnych skojarzeń z zabawą i relaksem. Duże znaczenie w kreowaniu postawy dzieci i młodzieży mają środowiska szkolne. Szczególnie cenne są środowiskowe programy profilaktyczne czynnie angażujące wiele grup danej społeczności (młodzież, rodziców, wychowawców, sprzedawców napojów alkoholowych, samorząd) w działania na rzecz ograniczania popytu na środki psychoaktywne poprzez m. in. wzrost świadomości społecznej i zmiany cech środowiska lokalnego.

Zadania programu :

- 1) Kontynuacja i realizacja działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży z terenu Gminy Suraz i organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- 2) Edukacja rodziców i nauczycieli w zakresie problematyki uzależnień.
- 3) Szkolenia sprzedawców zajmujących się sprzedażą alkoholu.
- 4) Działania edukacyjne przeznaczone dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem środków psychoaktywnych.
- 5) Przeprowadzenie cyklu spotkań profilaktycznych z młodzieżą na temat zagrożeń związanych ze środkami zmieniającymi świadomość i towarzyszącym temu zjawisk.
- 6) Organizacja i finansowanie lokalnych kampanii profilaktycznych, udział w kampaniach ogólnopolskich.
- 7) Wspieranie działalności szkół, różnych form kultury fizycznej oraz innych społecznie akceptowanych rodzajów działalności związanych z propagowaniem zdrowego i abstynenckiego stylu życia.
- 8) Wspieranie i finansowanie różnych podmiotów i osób fizycznych prowadzących profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną.
- 9) Dofinansowanie szkoleń w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą oraz doskonalenie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych.
- 10) Zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących uzależnienia i przemocy domowej.
- 11) Szkolenia członków GKRPA.
- 12) Zakup materiałów biurowych niezbędnych do prowadzenia bieżącej działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii poprzez popieranie imprez kulturalnych promujących zdrowy styl życia.

Poszczególne zadania gminnego programu mogą być powierzone do realizacji organizacji pozarządowej. Wśród organizacji pozarządowych ważnym partnerem dla gmin są stowarzyszenia i kluby abstynenckie jako miejsce trzeźwego i zdrowego stylu życia dla uzależnionego i jego rodziny. Duże znaczenie w życiu gmin o charakterze miejsko-wiejskim odgrywa Kościół, tak więc istotna jest współpraca z parafiami celem zapobiegania uzależnieniom i przemocy.

Zadania programu :

- 1) Wspieranie finansowe podmiotów niepublicznych zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych, uzależnieniem od narkotyków i przeciwdziałaniem przemocy domowej.
- 2) Przekazywanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych.
- 3) Nieodpłatne udostępnianie lokalu w celu realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 4) Współorganizowanie i dofinansowywanie działań propagujących życie bez uzależnień i przemocy

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawę bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Postępowanie z tego zakresu prowadzone

jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Sprawy, w których gmina występuje jako oskarżyciel publiczny odbywają się w trybie uproszczonym. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji.

Zadania programu :

- 1) Kontrole punktów sprzedaży i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i prawa lokalnego.
- 2) Informowanie Policji o naruszeniach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 3) Wnioskowanie do organów ścigania o ukaranie osób naruszających przepisy w/w ustawy.

Rozdział III

Sposób pozyskiwania realizatorów programu :

1. Zlecanie osobom profesjonalnie przygotowanym, instytucjom oraz organizacjom pozarządowym wykonania określonych zadań programu na podstawie umów cywilnoprawnych.
2. Wyłonienie realizatora w trybie konkursowym bądź w postaci umów zlecenia.
3. Finansowanie realizacji zadań zgodnie z uchwalonym Programem.
4. Pozyskiwanie wolontariuszy do realizacji zadań programu, poprzez dofinansowanie ich udziału w szkoleniach, warsztatach, konferencjach.

Rozdział IV

Postanowienia końcowe

1. Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) Uświadomienie zdrowotnych i społecznych skutków nadużywania alkoholu.
- 2) Wzrost liczby młodych osób zaangażowanych w propagowanie zachowań abstynenckich.
- 3) Wzrost inicjatyw społeczności lokalnej podejmowanych na rzecz zapobiegania alkoholizmowi i narkomani zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, jak również pomocy osobom uzależnionym.
- 4) Wzrost świadomości mieszkańców gminy o możliwości uzyskania szeroko rozumianego wsparcia.
- 5) Pogłębienie wiedzy o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
- 6) Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy domowej.
- 7) Zmiana stereotypów utrudniających świadczenie pomocy osobom tego wymagających.

2. Źródła finansowania programu.

Środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Sposób kontroli realizacji programu.

- 1) Przewodniczący GKRPA składa roczne sprawozdanie z wykonania zadań Gminnego

Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Suraz dla Burmistrza i Rady Miejskiej w Surazu.

- 2) Stały monitoring programu prowadzony jest przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Każdy z członków GKRPA ma obowiązek uczestnictwa w posiedzeniu komisji.
- 2) Członkom przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji w wysokości 9% minimalnego wynagrodzenia za pracę opublikowanego w Dzienniku Ustaw za każde posiedzenie.
- 3) Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy obecności zatwierdzonych przez Przewodniczącego.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Agnieszka Edyta Filipczuk-Żamojda